

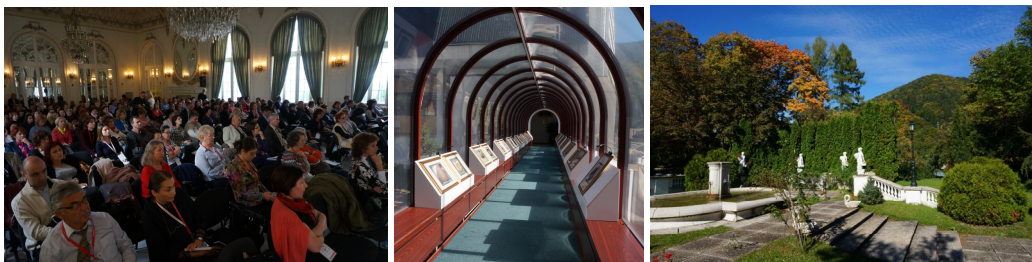
ISSN 2285-0058

PRECIPIO, RECUPERATIO

**SOCIETATEA ROMÂNĂ DE CARDIOLOGIE
GRUPUL DE LUCRU „CARDIOLOGIE PREVENTIVĂ”**

Nr.17
Octombrie 2014

DRUMUL SOCIETĂȚII....PORNIND DE LA COTA 1421

Un distins coleg îmi mărturisea zilele trecute : „Am o stare specială când vin la Congres. E ca și cum ieri am fost aici și acum, astăzi, continuăm de unde am rămas. Pentru câteva zile toate problemele rămân acasă, iar noi ne adunăm, precum niște sportivi care vin la Națională, și arătăm ce avem mai bun”. Congresul, „cel mai mare eveniment medical din țară” cum se precizează pe pagina de face-book administrată de MediaMed, îți induce, cel puțin așa simt și eu, o stare specială. E o agitație plăcută, o căutare permanentă de informație nouă medicală, între culorile și foșnetul, uneori la propriu datorită tehnologiei, a standurilor farma sau graba, uneori studiată, a lectorilor care trebuie să ajungă la timp în vreo sală fremătând de nerăbdare.

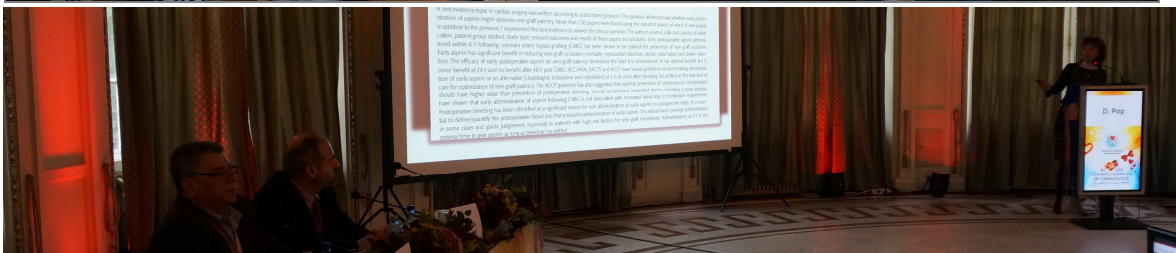
E atmosfera pe care o întâlnești la marile congrese și noțiunea de mare se justifică la noi nu numai prin numărul participanților înscriși (peste 2700), dar și prin valoarea invitațiilor lectori și, nu în ultimul rând, prin calitatea și diversitatea programului propus. Așa cum menționa și, de acum fostul președinte, dl.conf.Coman, congresul nu mai este numai al cardiologilor, procentul medicilor de alte specialități fiind dominant, fapt îmbucurător pentru că asta înseamnă că am ajuns să „exportăm informație” și că suntem apreciați de lumea mare medicală.

A fost și anul alegerilor și al schimburilor de ștafetă în ceea ce privește președenția grupurilor de lucru și al întregului consiliu, schimb care s-a făcut lin, fără asperitățile din alți ani, poate și datorită noii modalități de votare, cea electronică, un pas important în administrarea societății. A fost contorizată alegerea făcută de majoritatea (simplă) a celor 1421 de membri cât numără societatea și care a decis drumul Societății pentru următorii trei ani. Revenind la congres și la participarea grupului

nostru de lucru, ne-a bucurat interesul cu care au fost primite temele propuse de noi, dovada cea mai bună fiind numărul de participanți, mare chiar când ”concuram”cu sesiuni grele pe acelaș interval orar. A fost, mai întâi, sesiunea de joi dimineața cu „Static sau dinamic”. O sesiune interesantă nu numai prin punctele dezbătute, dar și prin „timiditatea” lectorilor de a „ataca”metoda de evaluare susținută de celălalt (vă reamintesc, structura sesiunii s-a bazat pe demonstrarea abordării unei situații (de exemplu, pacientul cu insuficiență cardiacă) din punctul de vedere a două metode, în exemplul amintit ecografia simplă comparată cu testul de efort cardiopulmonar.

Concluzia subliniată de moderatori a fost aceea că cele două abordări practic se întrepătrund și se completează reciproc.

Sesiunea a fost promovată printr-un interviu în ziarul congresului, InfoCongres și recomandată în program, fapt ce ne-a bucurat, de către Clubul Tinerilor Cardiologi. Ce poate să te mulțumească mai mult de atât? Temele, vă reamintesc, au fost susținute de către dl prof. Ioan Manițiu și dr.Nora Toma (Pacientul cu insuficiență cardiacă – ex.ecografic sau test cardiopulmonar?), dr.Adrian Bucșă și dr.Monica Roșca (Pacientul coronarian - rezervă fracționată de flux sau ecografie de efort?), dna prof. Dana Pop și dl.prof.Florin Mitu (Pacientul revascularizat- prevenție medicamentoasă sau exercițiu fizic?) și de dr.Smărandița Lăcău și dr.Daniel Gherasim (Subiectul sănătos la risc - angioCT sau test de efort?). Mai jos aveți câteva imagini de dinainte (începuseră negocierile?) și din timpul sesiunii.

Înainte de a trece mai departe în derularea “filmului de congres” al grupului nostru de lucru trebuie să remarc o sesiune deosebită prin ce și-a propus să realizeze și anume educația elevilor. Cred că este o sesiune inedită la congresul național, publicul din sala Magnum fiind format din elevi, de liceu cred. Mărturisesc că am fost impresionat nu numai de felul cum au conceput prezentările colegii noștri Adrian Tase, Andra Dumitru și C.Lengher, ca și cum ar fi de o viață în fața elevilor, public dificil și imprezvizibil, se știe, dialogând cu elevii și atrăgându-i în derularea prezentării, dar și de interesul cu care elevii au urmărit și comentat expunerile făcute.

Părerea mea este că așa trebuie făcută prevenția, coborând în mijlocul tinerilor pe care să îi înveți cum să mănânce sănătos, cum să se miște și să facă exercițiu fizic, cum să nu fumeze și, în general, cum să aibă o viață sănătoasă. Este meritul dlui prof. Gaiță de a fi organizat această sesiune, pe care o dorim repetată și în alte ocazii sau centre, chiar și în cadrul unui modul de curs viitor pe care îl schițăm acum, în cadrul nucleului grupului de lucru.

Și ca să continuăm tot cu cei tineri, joi la prânz, într-o scurtă sesiune de jumătate de oră, tineri rezidenți din Cluj au demonstrat la ce poate duce entuziasmul susținut, prezentând un program de prevenție nu doar gândit, dar și aplicat practic în teren, pe lângă medicii de familie, de evaluare a riscului cardiovascular la diferite grupe populaționale (inclusiv la copii cărora li se prezintă noțiunea de risc sub forma unei povești ilustrate). Tinerii (medicii rezidenți T.Margineanu, I.Laslo, A.Markovits) merită toate felicitările, alături de compania Zentiva care a avut ideea organizării unei competiții de proiecte pe teme de prevenție în urmă cu 2 ani.

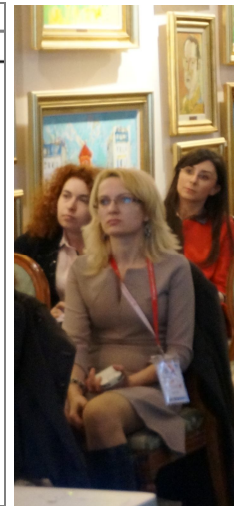

Partea II – Evaluarea medicală

Masurarea circumferintei abdominale

Barbati	Femei	
102 cm	88 cm	Sindrom metabolic
94 cm	80 cm	Risc inalt
		Risc scazut

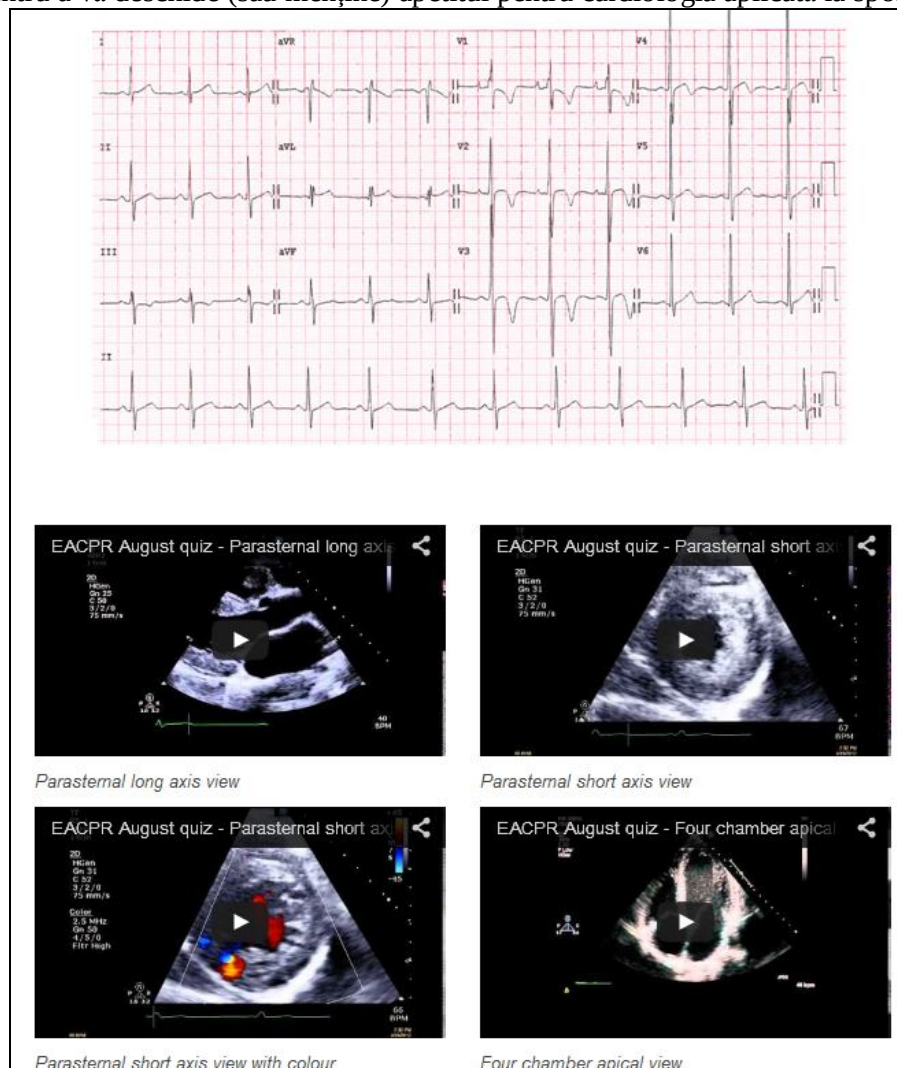
Barbati	
Circumferinta sub 94 cm	0
Circumferinta intre 95-101 cm	25
Circumferinta de peste 101 cm	50
Femei	
Circumferinta sub 80 cm	0
Circumferinta intre 81- 87 cm	25
Circumferinta de peste 88 cm	50
Total:	

Tot joi dimineața, la Hotel Internațional, dna.dr. Kulcsar a prezentat în cadrul sesiunii ”Bolile CV la femei-aspecte generale” – date populaționale (epidemiologie, politici populaționale, prevenție), aspecte subliniate și în interviul de promovare din numărul de joi a deja amintitului ziar al congresului, iar dna.dr.M.Suceveanu a demonstrat care este statusul actual atunci când vorbim despre explorare neinvazivă la femei.

A venit apoi după-amiaza zilei de joi și odată cu ea, cele două sesiuni ale cursului de cardiologie a sportivului sau „Cordul atletului”, cu doi invitați francezi de marcă, specialiști recunoscuți în domeniul fiziologiei efortului și a evaluării cardiologice a sportivului, alături de cardiologi din țară cu oarecare experiență în domeniu (prof.Zdrenghea, prof.Mitu, dr.Florescu și D.Gherasim) și de colegi de la Centrul de medicină sportivă și amintim aici pe dna prof. Anca Ionescu, șefa catedrei de specialitate. Nu încerc sa povestesc despre ce a vorbit fiecare. Cine a fost prezent în

sală a avut numai de câștigat. Atmosfera a fost una destinsă, de atelier de lucru, unul din momentele gustate fiind minisesiunea de electrocardiografe comentate prezentate de François Carré. După expunerea teoretică privind modificările fiziologice produse de efortul fizic intens și diferențierea de cele patologice, profesorul Carré a trecut la exemplificări, prezentând trasee și cerând părerea publicului privind permisiunea de participare la competiție pentru sportivii respectivi. Dacă la început greșeli au mai fost, cum era și firesc, pe măsură ce curba învățării s-a dezvoltat prin creșterea numărului de trasee vizionate și comentate, numărul diagnosticelor eronate s-a redus simțitor. Pentru cei care au fost acolo dar și pentru cei care au regretat că nu au făcut-o din diferite motive (unul ar fi și înscrierea în program a cursului la manifestări asociate, capitol care a scăpat unei părți a publicului de la congres atunci când scana un anumit interval orar), vă pot spune că pe secțiunea dedicată de pe site-ul Societății Europene de Cardiologie sunt 17 cursuri online de cardiologie sportivă și, de asemenea, trasee ecg (quiz) de interpretat. Aveți mai jos ultimul caz prezentat pe site, asta pentru a vă deschide (sau menține) apetitul pentru cardiologia aplicată la sportivi.

Interesant este că nu s-a discutat exclusiv despre atlet (vă reamintesc, un atlet face minim 6-8 ore de antrenament săptămânal, de minim 6 luni), dar și despre abordarea subiecților care doresc să facă sport și cum îi evaluăm, atât pe cei asimptomatici, cât

și pe cei deja diagnosticați cu probleme cardiace. Aveți mai jos câteva imagini de la curs (de apreciat și prezența medicilor rezidenți).

Vineri a fost din nou o zi încărcată, care a debutat cu deja tradiționalul cros al cardiologilor la 7.30, pentru a continua imediat, de la 8.30 cu sesiunea dedicată problemelor organizatorice ale grupului și care a avut două părți. În prima a fost prezentat și dezbătut raportul anual al președintelui, cea de a doua parte fiind dedicată unei interesante sesiuni în care au fost luați în discuție unii factori de risc non convenționali, de loc de neglijat. Dna prof Dana Pop a vorbit despre Rolul polimorfismului genetic în patogeneza bolilor cardiovasculare, dl.prof.M.I.Popescu despre „greutatea” bolilor psihice în cadrul evaluării pacientului cardiac, dr.Mircea Iurciuc a prezentat indicele gleznă-braț, iar dna.prof.Simona Drăgan, într-o viu colorată prezentare, a vorbit despre biomarkeri emergenți în prevenția bolilor cardiovasculare.

La ora la care s-a desfășurat sesiunea nu se cunoșteau (cel puțin oficial) rezultatele votului electronic și deci, nici numele noului președinte de grup. Așa cum s-a anunțat în cadrul Adunării Generale de după-amiază, pentru următorii trei ani centrul de greutate al cardiologiei

preventive se mută la Oradea, de unde vine dl.prof.Mircea Ioachim Popescu, cel care a strâns cele mai multe voturi pentru funcția de președinte. El va face echipă cu dna.dr.Iulia Kulcsar, propusă anterior pentru funcția de secretar. Vă reamintesc, dna dr. este de mai mulți ani consilierul (coordonatorul) național pe probleme de prevenție pentru Societatea Europeană de Cardiologie, alături de dl.profesor Dan Gaiță (coordonatorul este ales pe o perioadă variabilă, care coincide cu o ediție de ghid de prevenție, la sugestia președintelui fiecărei societăți naționale).

În scrisoarea de intenție, dl.prof.M.I.Popescu arată că : "Prevenția și recuperarea sunt componente extrem de importante în activitatea medicală indiferent de specialitate și trebuie să ocupe un loc mai vizibil în strategiile de sănătate publică". Dl.profesor M.I. Popescu este și un activ participant la manifestările care promovează exercițiul fizic, o condiție care devine obligatorie,observăm, în alegerea pe funcția de președinte în acest grup. Dorim mult succes noii echipe.

După ședința de dimineață a urmat o sesiune așteptată cu interes și care a făcut, ca de obicei când se merge pe aceasta temă, adică testul de efort, sala plină. De data aceasta ne-am propus să discutăm particularitățile de interpretare a testării de efort în ceea ce privește prezența și semnificația aritmiilor (prof.Zdrenghea), ischemia miocardică (D.Gherasim), testul

cardiopulmonar cu ale sale complicate curbe (dr.Gusetu), la care s-au adăugat cazurile de patologie asociată și spirometrie prezentate de colega Diana Ioniță, pneumolog la Elias

Sesiunea a avut foarte bune aprecieri, tocmai datorită caracterului practic, cazurile prezentate fiind cele din viața reală, cu care te poți întâlni în orice zi și nu scenarii teoretice.

A doua sesiune de prânz a congresului ne-a aparținut tot nouă, fiind dedicată fumatului la femei și prezentată în colaborare cu de acum vechii noștri prieteni de la pneumologie, dl.profesor Mihălțan și dna dr. Ioana Munteanu. După o incursiune vizând importanța și dimensiunile problemei realizată de către dna.prof.Dana Pop, au urmat prezentările colegilor de la pneumologie, un mini ghid practic al terapiei de substituție și stadiul actual al cunoștințelor (și speculațiilor) privind țigara electronică, cu un statut încă neclar în comunitatea științifică. Sesiunea a fost încheiată de către dl.prof. Kikeli cu prezentarea proiectului în derulare referitor la interzicerea fumatului în universități.

În cadrul acțiunilor ce atrag atenția asupra fumatului, menționăm că a treia zi de joi a lunii noiembrie este aleasă, în fiecare an, Ziua Națională fără tutun.

De asemenea, există o zi a ex-fumătorului, marcată pentru prima dată anul trecut pe 26 septembrie. Vă prezentăm imagini din campania de promovare susținută de sportivi și artiști recunoscuți.

Nu putem încheia relatarea despre activitatea noastră la congres, fără a aminti și conferința susținută de către F.Mitu vineri 3 octombrie având ca temă “ Ghidurile de prevenție și (cum altfel, fiind tema congresului)- populația feminină.”. Trebuie să mai spunem că dl.prof.Mitu este, pentru noul ciclu de trei ani, “antrenorul” grupului de ateroscleroză, ca să folosim termeni din sport, Florin fiind un constant susținător al exercițiului fizic, inclusiv prin participarea la ultimele ediții (și când spun ultimele, o includ și pe cea de duminică) a Maratonului București, la proba de ștafetă alături de Ovidiu, fiul său (maratonul a fost câștigat de către un atlet kenian, bineînțeles, Kipyego Boaz Kipkorir, în 2 ore 13 minute și 37 secunde). Îi dorim lui Florin mult succes la conducerea noului grup și, bineînțeles, în cursele viitoare.

Ce ne-a mai plăcut la congres ? Atractiva și foarte bine-documentată prezentare făcută de Brian Olshansky, cunoscut electrofiziologist american, privind sincopa („Syncope : an update”), practic o trecere în revistă a stadiului actual de cunoștințe în domeniu (am aflat astfel de existența unor monitoare pe termen lung de frecvență cardiacă, loop-recorder, care se montează prin simpla injectare, procedura durând astfel câteva secunde);

ne-a plăcut, de asemenea, și tradiționala sesiune de electrocardiograme comentate (sesiuni similare, vă reamintesc, sunt organizate la congresul european, la cel francez, dar și la alte congrese mari), un spectacol științific pus în scenă de către actualul președinte, dr.Tatu-Chițoiu (anul trecut începea cu un traseu de sezon, electrocardiograma unui câine, anul acesta ne-a arătat cum se alungește intervalul QT după administrarea unei doze de ciprofloxacina, asta după ce își administrase și el , conștiincios, același antibiotic pentru câteva zile), alături de dl.prof. Dan Gheorghe.

Dacă e vineri 17 octombrie, e Covasna

**CURSUL SOCIETĂȚII ROMÂNE DE CARDIOLOGIE
CARDIOSEN (Particularități ale bolilor cardiovasculare la vârstnici)
Directori curs: Prof. Dana Pop, Prof.dr. F. Mitu, Dr. D. Gherasim
COVASNA, 17 OCTOMBRIE, 2014**

09.00-9.10

Deschiderea cursului – Prof.Dr.F. Mitu, Prof.Dr. Dana Pop, Dr.D.Gherasim

Sesiunea I 9.10 – 11.10 Moderatori: Prof. Dr.D.Zdrenghea, Dr. D. Gherasim

1. Particularități ale factorilor de risc la vârstnic –Prof.Dr. F. Mitu (Iasi)-9.10-9.30
2. Particularități vârstnicului cu hipertensiune arterială–Prof. Dr. M.I. Popescu
3. Cardiopatia ischemică a vârstnicului - Prof.Dr. D.Pop (Cluj-Napoca)-9.50-10.10
4. Prezentare de caz – Vârstnicul cu angină pectorală de efort stabilă- Dr. Magda Mitu
5. Prezentare de caz-Vârstnicul cu sindrom coronarian acut- Dr.Duțu Bogdan
6. Afecțiunile cardiace și tulburările de afectivitate la vârstnic – Prof. Dr. Pal Kikeli

Discuții-11-11.10. **Pauza cafea: 11.10 – 11.30**

Sesiunea II 11.30 – 13.30 Moderatori: Prof. Dr. D.Pop, Prof Dr. M.I Popescu

- 1.Efortul fizic la vârstnic- valoare diagnostică și terapeutică–Dr.Daniel Gherasim
- 2.Particularități ale insuficienței cardiace la vârstnic- Prof. Dr. Carmen Ginghină
- 3.Prezentare de caz-Vârstnicul cu insuficiență cardiacă-Dr. Mureșan Lucian
- 4.Tulburări de ritm și de conducere la vârstnic–Prof. dr. D.Zdrenghea
- 5.Prezentare de caz-Vârstnicul cu tulburări de conducere-Dr. Gușetu G.

Discuții: 13.10-13.30 **Pauza de prânz: 13.30-14.30**

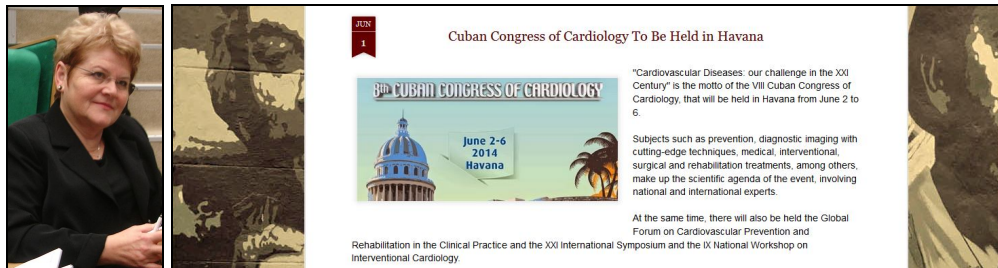
Sesiunea III 14.30 – 16.15 Moderatori:Prof.Dr F. Mitu, Dr. Mihaela Suceveanu

- 1.Valvulopatiile la vârstnici- Prof. Dr. Ioan Manițiu (Sibiu)-14.30-14.50
- 2.Proceduri electrofiziologice la vârstnici-Sef lucrări Radu Roșu (Cluj-Napoca)
- 3.Prezentare de caz-Vârstnicul cu tulburări de ritm- Dr. Gabriel Cismaru
- 4.Recuperarea cardiovasculară la vârstnic-modelul Covasna-Dr.Mihaela Suceveanu
- 5.Particularități ale terapiei medicamentoase la pacienții vârstnici cu boli cardiovasculare- Prof. Anca Buzoianu (Cluj-Napoca)-15.45-16.05

Discuții-16.05-16.15. 16.15- **Concluzii finale**

Încheiem semnalând două evenimente. Congresul Național al Societății Române de Chirurgie Cardiacă, desfășurat la Iași între 18 și 21 septembrie a inclus, fapt lăudabil, și o sesiune dedicată recuperării bolnavilor postrevascularizare chirurgicală. Sesiunea a fost susținută de colegi din cadrul clinicii de recuperare condusă de dl.prof. F.Mitu

La Havana, în cadrul Forumului Global de Prevenți și Recuperare Cardiovasculară (2-6 iunie 2014), dna.dr.Mihaela Suceveanu a susținut două conferințe referitoare la beneficiul terapeutic al mofetelor („Mofetele, moft sau patrimoniu UNESCO?”) și la „Modelul Covasna în recuperarea cardiovasculară”. Temele abordate au fost primite cu interes, popularizându-se astfel activitatea unui centru cu un volum de 16.000 de pacienți anual, în medie, dar și a grupului nostru de lucru.

Și în final : un studiu interesant , apărut în vol.2, nr.4 (august 2014), arată că pacienții cu disfuncție de VS de cauză ischemică și capacitate de efort redusă au risc de mortalitate precoce crescut și risc de mortalitate la 5 ani similar la cei cu bypass sau tratați medicamentos, în timp ce pacienții cu o bună capacitate de efort au o supraviețuire mai bună în grupul cu bypass. Sugestia care se desprinde ar fi să antrenăm pacienții coronarieni înainte de o operație programată de revascularizare.

Încheiem, dorindu-vă să vă bucurați de o toamnă cât mai plăcută.

Dr.Daniel Gherasim
Redactor, concepție format revistă